

YAHUDİLİKTE SÜNNET

Mustafa KIRANATLIOĞLU^a

Öz

Cerrahi sünnet çok eski zamanlardan beri çeşitli toplumlar tarafından uygulanmaktadır. Bu uygulamanın sebepleriyle ilgili hijyen, ergenlik ayini, cesaret sınavı, evliliğe hazırlık, topluluğa kabul, korkutma ve itaati sağlama gibi değişik açıklamalar yapılmıştır. Yahudiler, ataları İbrahim ile Tanrı Yehova arasında yapılan antlaşmanın sembolü saydıkları, kendilerini yabancılardan ayıran bir işaret olarak gördükleri sünneti tarih boyunca titizlikle uygulamış ve bu uygulamanın etrafında geleneksel bir kutlama töreni oluşturmuştur. Önceleri anne ya da baba tarafından yapılan sünnet, bugün “mohel” denilen uzmanlarca yapılmaktadır. Mohel’in hem dini konularda hem de cerrahi sünnet konusunda bilgili olması gerekir. Usulüne uygun olarak sünnet olmayan bir erkek Yahudi toplumuna kabul edilmez. Yahudiler için sünnet, sünnet derisinin kesilmesinden ibaret değildir. Bu işlem yapılırken dikkat edilmesi gereken dini kurallar vardır. Bu kurallar yerine getirilmeden yapılan sünnet geçerli olmadığından sembolik olarak yeni bir sünnet yapılır ve bir damla kan akıtılır. Yahudiliğe yeni girenlerle, doğuştan sünnet derisi olmayanlara da bu işlem uygulanır. Erkek çocuğa isim konulması da sünnetle birlikte gerçekleştirilir. Çocuğun hayatındaki bu en önemli olayı kutlamak için ziyafet verilir. Bu makalede önce sünnetin açıklaması yapılarak uygulanma amacı tespit edilmeye çalışılacak sonra da Yahudilikte sünnetin yeri ve önemi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Dinler Tarihi, Yahudilik, Sünnet, Mohel, Ritüel.

---

^aDr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, kmustafa@ohu.edu.tr

Giriş

Türkçede “sünnet” sözcüğü hem kişinin cinsel organından bir parça derinin kesilmesiyle gerçekleşen cerrahi müdahaleyi hem de peygamberin söz ve davranışlarını ifade eder. Sözlükte “izlenen yol, yöntem, örnek alınan uygulama, örf ve gelenek” manalarına gelen “sünnet” kelimesi Müslümanlar arasında Hz. Muhammed’in söz, fiil ve onaylarının ortak adı için kullanılır.¹

Cerrahi manada sünnet, yaygın olarak erkekteki sünnet derisinin kesilmesi, nadiren de bu deriyle penis arasındaki bağlantının kopararak derinin sarkık duruma gelmesi, böylece penisin uç kısmının açığa çıkması anlamına gelir. Kadınlarda ise klitorisin çıkartılması ya da büyük dudakların kesilmesi anlamında kullanılır.²

Sünnetin pek çok eski millet ve kavim tarafından uygulandığı arkeolojik çalışmalara dayalı olarak ortaya konmuştur. Bunlar arasında Mısırlılar, Araplar, Edomiler, Ammoniler sayılabilir.³ İlkel toplumlarda çeşitli amaçlarla yapılan sünnet, gelişmiş toplumlarda daha çok sıhhi sebeplerle yapılmaktadır. Sünnet dünya genelinde, Avrupa ve Asya’nın semitik olmayan toplumları dışında, en eski ve en sık uygulanan cerrahi işlemlerden birisidir. Her yıl 13.3 milyon erkek ve 2 milyon kız çocuğu sünnet edilmektedir.⁴ Dünya Sağlık Örgütü’ne göre tahminen dünya genelinde 15 yaş ve üzeri erkeklerin % 30-33’ü sünnetlidir.⁵ Türk toplumunda da sünnet uzun zamandır titizlikle uygulanmaktadır.⁶ Bununla birlikte sünnet yaşı, sünneti yapacak kişi, sünnetin yapılacağı yer, sünnet derisinin ne yapılacağı, sünnet olmuş kişiye nasıl davranılacağı gibi konularda kültürler arası farklılıklar vardır.⁷

¹ Murteza Bedir, “Sünnet”, DİA, C.38, s.150.

² T.O. Beidelman, “Circumcision”, Encyclopedia of Religion, Ed. Lindsay Jones, 2005, C.3, s.1798.

³ Ali Osman Ateş, *İslam’a Göre Cahiliye ve Ehl-i Kitab Örf ve Adetleri*, Beyan Yayınları, İstanbul, 1996, s.252.

⁴ Dekkers W, Hoffer C, “Scientific Contribution, Bodily Integrity And Male And Female Circumcision”, Medicine, Health Care and Philosophy, Wils JP 2005, S.8, s.179-191.

⁵ WHO (2006) Male circumcision: global trends and determinants of prevalence, safety and acceptability. http://whqlibdoc.who.int/publications/2007/9789241596169_eng.pdf.

⁶ Osmanlıdaki sünnet uygulamaları için bkz. Cenk Büyükkunal, “Toplumumuzda Sünnet Uygulamaları ve Tarihi Gelişimine Bir Bakış”, Çocuk Cerrahisi Dergisi, 2015, C.3, S.29, s.104-120.

⁷ George A. Barton, “Circumcision”, Encyclopedia of Religion and Ethics, Ed. James Hastings, T.& T. Clark Ltd., Edinburgh 1951, S.3, s.680.

Sünnetin kaynağı konusunda da çok çeşitli açıklamalar yapılmış, ama bunların hiçbiri kesin olarak kanıtlanmamıştır. Pek çok insan sünnetin anlamı ya da kaynağı konusunda bir bilgiye sahip olmadan bu uygulamayı yapmaktadır.

Sünnetin kaynağıyla ilgili teorileri şöyle sıralayabiliriz:

1. Hijyenik: Sağlık ve temizlikle ilgilidir. Heredot eski Mısırlıların bu amaçla sünnet olduklarını söylemiştir. Mısırlılar gibi ileri bir medeniyet için bu iddia doğru kabul edilse bile diğer pek çok ilkel kabilenin bu konuda bilgi sahibi olma ihtimalinin azlığı teoriyi zayıflatmaktadır.
2. Ergenlik ayini: Sünnet, kişinin çocukluktan çıkıp yetişkin olduğunu gösterir ve ona birtakım ayrıcalıklar kazandırır. İlkel kabilelerde sünnetin yaygın olarak ergenlik döneminde yapılması bu teoriyi güçlendirmektedir. Böyle düşünülünce sünnet hem cinsel hayata hem de yetişkinlikteki görevlere hazırlıktır.
3. Cinsel hazzı artırmak: Sünnetin cinsel ilişkiyi kolaylaştıracağı ve cinsel hazzı artıracığı düşünülür. Sünnet edilmiş organın daha güzel görüldüğüne ve karşı cinsi cezbedtiğine inanılır.
4. Dayanma gücünü test etmek: Ergenliğe geçiş ayinleri sırasında adayların cesaretini ölçmek ya da dayanıklılığını görmek üzere acı verici uygulamalar yapılır. En azından Afrika'da bu görüşü destekleyen pek çok örnek vardır. Sünnet bu uygulamalardan biridir. Sünnet dışındaki dayanıklılık törenlerinde de bireylerin duygularını gizlemeleri üyelerden istenen bir durumdur.
5. Kabilevi işaret: İlkel kabilelerde insanların vücuduna kabile üyelerini yabancıardan ayıracak bir işaret konurdu. Sünnet bir kabilenin işareti iken zamanla yaygınlaştı.
6. Esirleri damgalamak: Esirleri işaretlemek, hem de onları korkutarak itaatlerini sağlamak için sünnet yapılır.⁸
7. Kurban: Tanrı'nın sevgisini kazanmak ya da kızgınlığını dindirmek için kurban sunulması olayına bütün dinlerde rastlanır. İnsan kurban etme, Sâmi toplulukları arasında büyük önem taşımıştır. Kenan ülkesinde, bereketle ilgili olarak, doğanın çevrimini yöneten ilahlara insan kurban edilmiştir. Cahiliye dönemi Arapları da Tanrı'nın öfkesini yatıştırmak için en değerli evlat olan erkek çocuğu kurban olarak sunmuşlardır. Bu

⁸ T.O. Beidelman, "Circumcision", The Encyclopedia of Religions, Ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, NewYork 1986, S.3, s.511.

insan kurban etme geleneğinin izleri Sâmi kökenli dinlerde de sürmüştür.⁹

İbrahim'in oğlunu kurban etmek istemesi o toplumda böyle bir uygulamanın varlığına işaret eder. Zamanla insan kurbanı terk edilmiş, vücudun tamamını kurban etmek yerine onu simgeleyen bir parça (sünnet derisi) kesilmeye başlanmıştır. Sünneti genel bir kurban uygulaması olarak düşünmek mümkün olduğu gibi, çocukları koruması için Tanrı'ya sunulan bir kurban olarak da düşünmek mümkündür. Tora'ya göre Gershom'un sünnet edilmesi kendisini ya da babası Musa'yı Tanrı'nın kızgınlığından kurtarmıştır.¹⁰

Erkek sünnetinin şekli ve ölçüsü belli olduğu halde, daha az yaygın olan kadın sünnetinin farklı uygulamaları vardır. Bunlar büyük dudakların kesilmesi, klitorisin uç kısmının kesilmesi, klitorisin tamamının çıkartılması gibi uygulamalardır. Kadın sünnetinin en şiddetlisi "firavun sünneti" denilen çeşittir. Bu uygulamada klitoris ve çevresinden bir parça et kesildikten sonra dudaklar birbirine dikilmekte, sadece idrar çıkabilecek küçük bir delik bırakılmaktadır.¹¹

Kadın sünnetinin sebebi konusunda da farklı açıklamalar yapılmıştır. Açıklamalar âdet, din, aile şerefi, temizlik, sara nöbetlerine karşı koruma, ergenliğe giriş, evlilikte bakireliği teminat altına alma ve kadınların cinsel arzusunu fiziksel olarak azaltarak veya korku yoluyla önleyerek kadının cinsel gevşeklik göstermesini engellemek gibi sebepleri içermektedir.¹²

Kadın sünnetinin kadının cinsel yaşamına zarar verdiği, sünnet sırasında yaşanan acının onu cinsellikten soğuttuğu, zevk merkezi olarak bilinen klitorisin kesilmesinin cinsel ilişki sırasında tat almayı önlediği düşünülmekte ve bu sebeple kadın sünneti kadın haklarına bir saldırı olarak görülmektedir.¹³

İnsanların aslında çift cinsiyetli olduğunu, sünnetin, vücutta diğer cinse ait olan parçanın atılması amacını taşıdığını söyleyenler de olmuştur. Bu görüşe göre kadındaki klitoris erkeksi bir organ, erkekteki sünnet derisi de kadınsı bir organdır. Bu parçalar kesildiği vakit insan kendi cinsel kimliğine tam olarak

⁹ Dinler Tarihi Ansiklopedisi, Ansiklopedi Yayınları, C.1, s.23-24.

¹⁰ Çıkış 4:24.

¹¹ Bkz. Münevver Ahmet Enis, *Cinsel Ahlak ve Biyolojik Tehlike* (Çev. Dr. Kenan Dönmez), İz Yayıncılık, s.68.

¹² Enis, s.69.

¹³ Dennis Altman, *Küresel Seks* (Çev. Serpil Çağlayan), Kitap Yayınevi, İstanbul, 2003, s.90.

kavuşur.¹⁴ Kimileri bu şekilde sünneti çift cinsiyetlilikten kurtulmak için yapılan bir işlem olarak açıklarken kimileri de çift cinsiyetliliğe dönüş sembolü olarak yorumlamaktadır. Eliade'a göre: "İnsanlığın ilk dönemi kötülüklerden uzak mükemmel bir dönemdir. Bu dönemde insanlar çift cinsiyetlidir. Bazı dini törenler o mükemmel çağa dönüşü simgeler. Yani cinsiyet ortadan kalkar, çift cinsiyetlilik yaşanır. Bunun basit ifadesi erkeklerin kadın, kadınların da erkek kılığına girmeleridir, bunun için elbiseler değişilir. Çift cinsiyetliliğe dönüşün daha ileri aşaması cinsel organların sembolik şekilde kesilerek yok edilmesidir, yani sünnettir."¹⁵

A. Tevrat'ta Sünnet

Yahudiler sünnet uygulamasının ataları İbrahim'le başladığına inanırlar. Tevrat'a göre Tanrı, İbrahim'le bir antlaşma yapar, İbrahim'in soyunu çoğaltacağını, Kenan diyarını yurt olarak onlara vereceğini vaat eder, buna karşılık İbrahim'in ve ailesindeki tüm erkeklerin sünnet olmasını ister. Erkek çocukların sekiz günlükken sünnet edilmelerini emreder.¹⁶ Sünnet edilmemiş erkeklerin antlaşmayı bozduğunu söyleyerek halkın arasından atılmasını ister.¹⁷ Sadece sünnetli yabancıların İsrail ulusunun Fısıh bayramına katılmasına izin verir.¹⁸ İbrahim, Tanrı'nın emri üzerine hem kendisi sünnet olur hem de oğlunu ve kölelerini sünnet ettirir. İbrahim sünnet olduğunda doksan dokuz yaşındadır, oğlu İsmail ise on üç yaşındadır.¹⁹ Bir yıl sonra doğan oğlu İshak'ı, Tanrı'nın kendisine buyurduğu gibi, sekiz günlükken sünnet eder.²⁰

Kutsal Kitap'ta İbrahim'in hikâyesinden başka sünnetle ilgili üç anlatım daha bulunmaktadır. Bunlardan birincisinde Hivli Hamor'un oğlu Şekem, Yakup'un kızı Dina'yla evlenmek istemektedir. Dina'nın kardeşleri bunun için Şekem'in sünnet olmasını şart koşarlar.²¹ İkinci öyküde Musa'nın eşi Sippora, bir taş alır ve oğlunun gulfesini keser.²² Üçüncü öyküde ise,

¹⁴ Eniş, s.71.

¹⁵ Mircea Eliade, Dinler Tarihi İnançlar ve İbadetlerin Morfolojisi (Çev. Mustafa Ünal), Serhat Kitabevi, Konya, 2005, s.500.

¹⁶ Yaratılış 17:9-14, Levililer 12:3'te bu emir tekrar edilir.

¹⁷ Yaratılış 17:14.

¹⁸ Çıkış 12:48.

¹⁹ Yaratılış 17:23-27.

²⁰ Yaratılış 21:4.

²¹ Yaratılış 34:1-31.

²² Çıkış 4:24-26.

İsrailoğulları Ürdün Nehri'ni aşmışlar ve Vadedilmiş Topraklar'a girmişlerdir. Tanrı, Yeşu'ya taştan bıçaklar yapmasını ve halkı sünnet etmesini buyurur.²³

İbrahim'le beraber dinsel bir anlam kazanan bu âdet, Yahudiler tarafından aksatmadan uygulanır. Hatta "sünnetsiz" olmak yabancı olmanın işareti sayılır, hakaret sözü olarak kullanılır. Timna'da gördüğü Filistili bir kadına âşık olup onunla evlenmek isteyen Şimşon'a annesiyle babası; "Akrabalarının ya da halkımızın kızları arasında kimse yok mu ki, sünnetsiz Filistililer'den kız almaya kalkıyorsun?" diye karşılık verirler.²⁴ Yakup'un oğulları kız kardeşleriyle evlenmek isteyen Şekem'le babası Hamor'a; "Olmaz, kız kardeşimizi sünnetsiz bir adama veremeyiz." derler, "Bizim için utanç olur. Ancak şu koşulla kabul ederiz: Bütün erkekleriniz bizim gibi sünnet olursa birbirimize kız verip kız alabiliriz. Sizinle birlikte yaşar, bir halk oluruz. Eğer kabul etmez, sünnet olmazsanız, kızımızı alır gideriz."²⁵

Herodot Mısırlıların temizlik için sünnet olduklarını haber verir.²⁶ Mısırlıların ileri bir medeniyete sahip oldukları ve tıp alanında başarılı çalışmalar yaptıkları bilinmektedir. Mısır'da, heykeltıraşlık sanatında rastlanan yapma kabartmalar bu âdetin Milattan önce üç binli yıllardan kalma olduğunu gösterir ve metinler ondan bahseder.²⁷ Tannahil, Yahudiler'in sünnet olmayı Mısırlılardan öğrendiklerini ve bazı küçük değişikliklerle onu kendi milletlerinin sembolü haline getirdiklerini ifade eder.²⁸ Bizim kanaatimiz de bu şekildedir. Yani Yahudiler kendilerinin efendisi durumunda olan Mısırlıları taklit ederek sünnet oldular, sonra bu uygulamayı âdet haline getirerek nesiller boyu devam ettirdiler. Ancak Mısırlılardan sünneti öğrenme hadisesi Musa zamanında olmamış, çok daha önce İbrahim zamanında olmuştur. Yaratılış kitabında ülkedeki şiddetli kıtlık yüzünden Avram'ın geçici bir süre için Mısır'a gittiğinden bahsedilir.²⁹ İbrahim bu ziyareti sırasında Mısırlılar'dan sünneti öğrenmiş, onu benimsemiş, ona kutsal bir anlam yükleyerek halkın uygulamasını mecbur tutmuştur. Bu açıklamamız sünnetin Tanrı tarafından emredildiği inancına aykırı değildir, toplumda cari olan bir uygulamayı Tanrı güzel bularak emretmiş olabilir. Zaten peygamberler hiç duyulmadık,

²³ Yeşu 5:2,3.

²⁴ Hakimler 14:1-3.

²⁵ Yaratılış 34:14-17.

²⁶ Herodotos, *Herodot Tarihi*, (Çev. Müntekim Ökmen), Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993, s. 102.

²⁷ Ronald de Vaux, *Yahudilikte Aile*, Arasta Yayınları, Bursa, 2003, s.82.

²⁸ Reay Tannahil, *Tarihte Cinsellik* (Çev. Sinem Gül), Dost Yayınları, Ankara, 2003, s.68.

²⁹ Yaratılış 12:10.

bilinmedik şeyler getirmezler; toplumdaki kötülükleri ortadan kaldırmaya, iyilikleri de tamamlamaya ve devam ettirmeye çalışırlar.

Yakup zamanında Mısır'a yerleşen Yahudiler Musa zamanında Mısır'dan çıktılar. Mısır'dan çıkan erkeklerin hepsinin sünnetli olduğu söylene de Musa sünnet işleminden öğrenen karısı Sippora'yı hoşnut etmek için oğlunu sünnet etmemişti. Rab yolda, bir konaklama yerinde Musa'yla karşılaştı, onu öldürmek istedi. O anda Sippora keskin bir taş alıp oğlunu sünnet etti. Tanrı'nın hoşnutsuzluğu yüzünden Musa'nın ölüm tehlikesinde olduğunu sezmişti.³⁰

İsrailoğulları Vadedilmiş Topraklar'a girdiklerinde Yeşu, Tanrı'nın emriyle, Gilgal'da bütün İsrailileri sünnet etti. Bunu yapmasının nedeni şuydu: İsraililer Mısır'dan çıktıklarında savaşabilecek yaşta erkekler çölden geçerken ölmüşlerdi. Mısır'dan çıkan erkeklerin hepsi sünnetliydi. Ama Mısır'dan çıktıktan sonra yolda, çölde doğan erkeklerin hiçbiri sünnet olmamıştı. Sünnetsiz olan bu çocukları Yeşu sünnet etti. Bütün erkekler sünnet edildikten sonra yaraları iyileşinceye dek ordugâhta kaldılar.³¹ Saime Leyla Gürkan; Kitâb-ı Mukaddes araştırmacılarına dayanarak, Filistin'e yerleşmeden önce İsrâiloğullarının eski bir Sâmî âdeti olan ergen sünnetini devam ettirdiğini; uygulamanın yeni doğan çocukların sünnetine dönüşmesinin daha sonraki dönemde gerçekleştiğini ifade etmektedir.³² Oysa İbrahim'e verilen emir üzerine İshak sekiz günlükken sünnet edilmiştir ve çölde doğan erkekler çöl şartlarının zorluğu ve yolculuğun meşakkati sebebiyle sünnet olmamıştır. İsraililer, Kutsal Topraklara yerleştikten sonra da sünnet uygulamasını devam ettirmiş ve bunu kendilerini diğer milletlerden ayıran bir işaret saymıştır. Gerçekte ise sünnet uygulaması, Filistililer hariç diğer kavimlerde de vardı,³³ ancak İsrailoğullarındaki gibi antlaşma amaçlı değildi.³⁴

Musa'nın ve Yeşu'nun hikâyelerinde keskin taşlarla sünnet yapılması bu âdetin çok eski olduğunu, metal bıçaklar icat edilmeden önce de uygulandığını göstermektedir.

³⁰ Açıklamalı Kutsal Kitap, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 2010, s.90 dipnot.

³¹ Yeşu 5:4-7.

³² Saime Leyla Gürkan, "Sünnet", DİA, C.38, s.156.

³³ bkz. Yeremya 9:25,26; Hezekil 32:18,19.

³⁴ Açıklamalı Kutsal Kitap, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul, 2010, s.31 dipnot.

B. Yahudi Kültüründe Sünnet

Yahudi dini literatüründe “brith milah” olarak adlandırılan sünnet inanç ve uygulaması Yahudi tarihinin İbrahim peygamber sonrasındaki bütün dönemlerinde en önemli geleneklerin başında yer almıştır. Bununla ilgili Talmud’da ayrıntılı tasvirler yapılmıştır. Oradaki tasvirler bugünkü uygulamalarda hala takip edilmektedir.³⁵

Yahudiliğin emirleri içerisinde en yaygın uygulanan emirlerden biri sünnettir. Yahudiliğin diğer emirlerini uygulamayan seküler Yahudiler bile bu kuralı yerine getirirler. Yahudilikte “brit milah” töreni sadece sünnet derisinin kesilmesinden ibaret değildir, bununla birlikte uygulanması gereken başka kurallar da vardır.

Sünnet emri Yaratılış 17:10-14 ve Levililer 12:3 bölümlerinde verilir. “Sünnet antlaşması” diye bahsedilen antlaşma Tanrı ile İbrahim arasında yapılmıştır. Bu Yahudilere has olan ilk emirdir. Bu emir hem baba hem de çocuk içindir. Babanın, oğluna karşı sorumluluğu, onu sünnet ettirmek, Tevrat’ı öğretmek, evlendirmek ve ona bir sanat öğretmektir.³⁶ Bir baba çocuğunu sünnet ettirmezse çocuk yetişkin olur olmaz sünnet olmaya mecburdur. Sünnet olmayan kişi “karet” cezasına çarptırılır, bu topluluktan atılmayı ifade eder, aslında manevi bir sürgündür. Başka bir deyişle başka konularda ne kadar iyi bir Yahudi olursa olsun sünnetsiz adamın toplumda yeri yoktur.

Bu önemi sebebiyle Yahudiler tarih boyunca sünnet işlemini aksatmadan uygulamaya çalışmışlar, bunu yasaklayan yönetimlere karşı durmuşlardır. Selevkos Kralı Antiokhus Epifanes sünneti yasaklayınca Makabiler, Antiokhus’a isyan etmiştir; yüzyıllar sonra Romalılar sünneti yasaklayınca Yahudiler, Bar Kohba’nın önderliğinde yine isyan etmişlerdir.³⁷

Tevrat’ta sünnet olmayanların toplumdan atılacağı³⁸, sünnetsiz kişinin fışık yemeği yiyemeyeceği³⁹ konusunda emirler açık olsa ve “sünnetsiz” kelimesi genellikle Yahudi olmayanlar için, “kirli” anlamında kullanılsa da⁴⁰; Şammay ve Hilel ekolleri mühtediler ile yabancılarda sünnet zorunluluğu

³⁵ Abraham E. Millgram, *Jewish Worship*, Yale University Press, New Haven, 1959, s.320,321.

³⁶ *Babylonian Talmud*, Edited by Jacob Neusner, Hendrickson Publishers, 2011, Kiduşin 29-a.

³⁷ Yusuf Besalel, “Brith Mila (sünnet)”, *Yahudilik Ansiklopedisi*, C.3, s.120.

³⁸ Yaratılış 17:14.

³⁹ Çıkış 12:48.

⁴⁰ Hakimler 15:18, I. Krallar 14:6, 17:36, 31:4, Yeşeya 52:1, Hezekil 28:10, 32:25.

konusunda farklı düşünmektedir.⁴¹ Şammay ekolü yasanın titizlikle uygulanması gerektiğini söyleyerek yabancıların da sünnet olması gerektiğini savunurken Hilel ekolü mühtediler ve yabancılar konusunda yumuşak davranmaktadır.⁴²

Yahudilikte sünnet sadece erkeklere yapılır, “kadın sünneti” Yahudilikte yoktur.

Yahudiliğin bazı diğer emirleri gibi sünnetin de temizlik açısından değeri vardır. Sünnetli erkeklerde penis kanseri riskinin, onlarla evli olan kadınlarda da rahim kanseri riskinin düşük olması sünnetin faydalarından sayılabilir. Fakat Yahudiler bu işlemi sağlıkla ilgili faydaları için yapmazlar, Kutsal Kitap'ta belirtildiği üzere Tanrı ile İsrailoğulları arasındaki ebedi antlaşmanın fiziksel işareti sayarak yaparlar, aynı zamanda bu işlem İsrailoğulları soyunun sünnetli insanlarca sürdürüleceğinin işaretidir.

Dindar insanlar, inançlarının ya da ibadetlerinin akılla ve bilimle uyuşturduğunu gördüklerinde bundan mutlu olurlar ve bunu övünerek anlatırlar. Dinlerinin emirlerinin akla ya da tabiata aykırı görüldüğü hallerde de mutlaka bir açıklama bulurlar. Sünnetle alakalı olarak da bu tür yorumlara rastlanmaktadır. Dindar Yahudiler “Tanrı sünnet olmamızı istiyorsa niçin bizi sünnetli yaratmıyor?” sorusuna “Tanrı dünyayı mükemmel yaratmamıştır, onu mükemmel kılma işini bize vermiştir. Tanrı buğday yaratır, insan ekmek yapar. Tanrı karışıklık yaratır, insan medeniyet kurar. Bize hammaddeler verilir, biz, ustalığımız sayesinde, onları yaşadığımız dünyayı geliştirmek için kullanırız. Bu durum sünnette sembolize edilir, sünnetsiz doğarız ve işi bitirmek bize kalır. Burada büyük bir temsil vardır. Hepimizin doğuştan gelen içgüdüleri ve eğilimleri vardır, bunların düzenlenmesi gerekir. ‘Ben böyle doğdum.’ sözü yanlış bir davranış için özür olamaz. Kötü özelliklerimizi, ne kadar tabii görünürse görünsün, kesip atmalıyız.” şeklinde cevap verirler.⁴³ Tanrı'nın

⁴¹ Hilel ve Şammay MÖ birinci yüzyıldan MS ikinci yüzyıla kadar var olan sözlü yasayı sergileyen iki ana ekoldür. Talmudik gelenek Şammay ve Hilel ekolleri arasındaki üç yüz elliden fazla tartışmayı listeler ki bunlardan altmıştan fazlası aile konularıyla ilgilidir. Şammay ekolü daha katı ve kısıtlayıcı yargılar içerirken Hilel ekolü ise daha hoşgörülü bir yaklaşım sergiler. Diğer bir deyişle Şammay ekolü müsamahasız iken Hilel ekolü insanların ihtiyaç ve duygularını dikkate alır. <http://jwa.org/encyclopedia/article/bet-hillel-and-bet-shammai> 03.03.2016.

⁴² <http://www.newadvent.org/cathen/03777a.htm> 17.07.2013.

⁴³ http://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/160989/jewish/Why-Do-We-Have-a-Circumcision.htm (21.10.2016).

önemli bir antlaşmayı niçin sünnetle simgelediği sorusuna ise “Yahudi ruhaniyeti fiziksel dünyayı kutsal hale getirmek ister. Yemek, uyumak, çalışmak ve üremek, dua gibi kutsalla dolu olmalıdır. Evlerimiz, sinagoglarımız kadar kutsal olmalıdır. Öyleyse en fiziksel ve potansiyel olarak en alçak olan organa, onun kutsal şekilde kullanılması gerektiğini hatırlatan, bir işaret koymalıyız. Kutsallıkla yaklaştığımız vakit cinsellik sayesinde ruhumuzun en derinlerine ulaşabiliriz.” Demektedirler.⁴⁴ Sünnetin sekizinci gün yapılmasının sebebini de “Yedi rakamı tabiatı simgeler: haftanın yedi günü, gökkuşağının yedi rengi, yedi müzik notası vb. Yediyi geçen sayı sekizdir ve tabiatın ötesindeki mucizeyi anlatır. Sekizinci günde sünnet oluruz çünkü Yahudiler mucizeleri yaşar. Tarihimiz tabiat kanunlarını yalanlar. Yahudi çocuğuna, hayatının sekizinci gününde, mucizevi varlığına hoş geldin deriz, sanki “Mucizelere hazır ol!” deriz.” şeklinde açıklamaktadırlar.⁴⁵

C. Yahudilikte Sünnet’in Uygulanması

Yahudilikte sünnet çocuğun dünyaya gelişinin sekizinci gününde, gündüz yapılır. İbrahim’in ilahî emre uymak için acele etmesini takliden sabah yapılması iyi olur. Çocuğun doğduğu gün birinci gün sayılır yani çocuk Çarşamba günü doğduysa diğer Çarşamba sünnet edilir. Bu arada Yahudilere göre günün güneşin batışıyla başladığını unutmamak gerekir yani çocuk Çarşamba akşamı doğduysa diğer hafta Perşembe günü sünnet edilir. “Şabat günü kan akıtmak yasaklandığı halde sünnet yapılır. Kutsal Kitap sekizinci günün geçirilmesi için bir mazeret söylemez, buna rağmen her emirde olduğu gibi sünnet de sağlık sorunları sebebiyle ertelenebilir. Çocuğun sağlığı söz konusu olduğunda, doktor kararıyla, çocuk bu işleme hazır oluncaya kadar sünnet ertelenebilir.”⁴⁶

Sünnet, penisin ucundaki sünnet derisinin cerrahi olarak kesilmesini içerir. Yahudi geleneğine göre baba ya da onun vekili çocuğu sünnet etmelidir. Başlangıçta babalar oğullarını bizzat kendileri sünnet etmekteydi. İbrahim oğlu İsmail’i ve İshak’ı kendi sünnet etmişti. Sonraki zamanlarda bu işi babanın vekili olarak yapan, “mohel” denilen kişiler ortaya çıktı. Mohel’in hem Yahudi yasalarını bilmesi ve onlara uyması hem de cerrahi tekniklere vakıf olması

⁴⁴http://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/160989/jewish/Why-Do-We-Have-a-Circumcision.htm (21.10.2016).

⁴⁵http://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/160989/jewish/Why-Do-We-Have-a-Circumcision.htm (21.10.2016)

⁴⁶ <http://www.jewfaq.org/birth.htm> (16.07.2016)

gerekir. Sıradan bir cerrah tarafından yapılan sünnet, bir rabbi onu kutsasa bile, Yahudi sünneti olarak geçerli değildir. Çünkü sünnet derisinin kesilmesi, dini donanımına sahip bir kişi tarafından yapılması gereken, başlı başına dini bir ritüeldir.⁴⁷ Reformist Yahudiler sünnet işlemini bayan sünnetçilerin (mohalot) de yapabileceğine inanırlar ve bu işi yapacak kişileri özel bir eğitimden geçirerek sertifika verirler; lokal anestezi uygulandığı için çocuğun acı çekmediğini, ağlamasının sebebinin üstünün açılması ve üşümesi olduğunu ifade ederler.⁴⁸

Çocuk doğduğunda sünnet derisi yoksa (sünnetli doğmuşsa) ya da daha önce dini gereklilikler yerine getirilmeden sünnet edilmişse penisin ucundan biraz kan akıtılarak sembolik bir sünnet icra edilir. Aynı şekilde önceden sünnet olmuş bir erkek Yahudiliğe girerse önceki sünnetini kutsamak ve (İbrahim'le yapılan) antlaşmanın sembolü haline getirmek için penisin ucundan sembolik (birkaç damla) kan akıtılır, bu uygulamaya "tipat dam" ya da "hatafat dam berit" denir. Reformist Yahudiler bunu Yahudiliğe girişin bir şartı olarak görmezler, Yahudi kimliğini tamamlayıcı bir uygulama olarak değerlendirirler.⁴⁹

Çocuk sünnet olurken "sandek" adı verilen bir kişi tarafından tutulur. Sünnet çocuğu için sandek olmak bir onurdur. Sandek genellikle dededir ya da ailenin hahamıdır. Her sünnete katıldığına inanılan Eliyau için boş bir sandalye konur.⁵⁰ Geleneksel olarak Eliyau her sünnetin davetlisi olarak kabul edilir. Çünkü O, bir zamanlar Tanrı'ya şöyle şikâyet etmiştir: "... Ama İsrailoğulları Sen'in Ahiti'ni ihlâl ettiler."⁵¹ Zohar'a göre ise Tanrı şöyle yanıt verdi: "Her ne zaman ki benim oğullarımın etine bu kutsal işaret işlenecektir, Sen (Eliyau) davet edileceksin... Ve İsrail'in Ahit'i ihlâl ettiğine şahit olan ağız, onların Ahit'e

⁴⁷ <http://www.jewfaq.org/birth.htm> (16.07.2016)

⁴⁸ Daniel B. Syme, "The Jewish Home" (Revised Edition), <http://www.reformjudaism.org/brit-milah-circumcision-ritual> (17.10.2016)

⁴⁹ Syme, (17.10.2016).

⁵⁰ Elijah/Elyesa/İlyas: MÖ 5. Yüzyıla ait bir peygamberdir. Talmudik bilgiye göre cennete yükselmiştir, Mesih'in gelişini ilan etmek için bir gün yeniden ortaya çıkacaktır. Sınırlı bir peygamber olan İlyas Tanrı'nın kendisini unuttuğunu ve kendisinin son iyi insan olduğunu düşünür. Geleneğe göre İlyas'ın ruhu her fışık bayramını ve her sünnet törenini ziyaret eder. Yahudilerin kaderi hakkındaki kötümserliğinden dolayı bu ailevi toplantılara katılarak Yahudilerin hayatta olduğuna ve sürekliliğine şahit olur. Yahudilerin antlaşmaya sadık olduklarını görsün diye her sünnet töreninde İlyas'ın ruhu için bir sandalye konur. O'nun çocukların koruyucusu olduğuna da inanılır.

Joyce Eisenberg, Ellen Scolnic, *Dictionary of Jewish Words, A JPS Guide*, The Jewish Publication Society, Philadelphia, 2006, p.38.

⁵¹ I. Krallar 19:10

uyduklarına şahit olacaktır.”⁵² Sünnet işleminden sonra üzerine çeşitli dualar okunan şaraptan çocuğun ağızına bir damla akıtılır. Çocuğa bir Yahudi ismi verilir ve bu isim topluluğa ilan edilir. Sünnetin yapılacağı odada iki mum yakmak adettir. Bunlardan birisi hayatı diğeri de Tanrı’yı simgeler, bu mumların çocuğa zarar vermek isteyen kötü ruhları (cin, şeytan) kovacağına da inanılır.⁵³

Mohel sünneti üç aşamada tamamlar: 1.Milah: Sünnet derisinin kesilmesidir. Mohel’in kullandığı aletler çok eski zamanlardan kalmadır (Foto 1). Milah, geleneksel olarak her iki tarafı bilenmiş (ustura benzeri) bir bıçakla (izamel) yapılır. Bugün pek çok mohel operasyonu kolaylaştıran bir kısıkaç kullanılmaktadır. “Magen” denilen bu kısıkaç ince bir metal enstrüman olup; bunun içinden ön deri geçirilir. Bu cihaz, organın zararını koruduğu gibi, aynı zamanda bıçağın emin ve uygun bir yön dahilinde kullanılmasını sağlar. 2.P’riah: Derinin altındaki zarın giderilmesidir. 3. M’tzitzah: Yaradaki kanın emilmesidir (Foto 2,3). Mohel ağızına bir yudum şarap alarak çocuğun sünnet mahallini emer, bu işlemin kanamayı durdurmak için yapıldığı söylenir. Bazı doktorlar yeni kesilmiş, kanayan penisi emme işleminden dolayı, mohelin ağız ve dudağındaki mikropların taze yaraya geçebileceğini söyleyerek bu işlemin çocuk sağlığı açısından tehlikesine dikkat çekmektedir.⁵⁴ Yusuf Besalel, ilk zamanlar kan mohel tarafından ağızla emilse de şimdi bu amaçla bir aparat kullanıldığını söylemektedir (Foto 5).⁵⁵

Mohel bu işlemleri yaparken dua okur. Çocuğa konulan Yahudi ismini ve hazır bulunan şarabı kutsar. Sandek (kirve), şaraptan içer ve çocuğun ağızına da bir damla akıtır. Yahudiliğin diğeri pek çok olayında olduğu gibi törenden sonra kutlama yapılır, ziyafet verilir.⁵⁶

Ortaçağda sünnet genellikle sinagogda yapılırdı, bugün bazı topluluklarda bu adet devam etse de günümüzde genellikle hastanede ya da

⁵² Bereşit 17:10

⁵³ Syme, (17.10.2016)

⁵⁴<http://alirizasigirci.blogspot.com.tr/2012/10/sunnet-islamiyette-ve-yahudilikte.html> (15.10.2016). <http://www.thedailybeast.com/articles/2014/07/29/why-ultra-orthodox-jewish-babies-keep-getting-herpes.html>. (21.11.2016). <http://forward.com/news/191918/new-york-baby-infected-with-herpes-after-metzitza/> (21.11.2016)

⁵⁵ Besalel, C.3, s.121.

⁵⁶ Syme, (17.10.2016).

evde yapılmaktadır. İsrail’de doğumevlerinde sünnet töreni için ayrılmış geniş salonlar vardır.⁵⁷

Sünnet için “minyan” şart değildir, ama olursa iyi olur.⁵⁸

D. Sünnete Karşı Olanlar

Sünnet Yahudi hayatının en önemli uygulamalarından biri olsa da günümüzde bazı Yahudiler yasayı uygulama konusunda ataları kadar gayretli değildir, bedenlerinde antlaşmanın simgesini taşımayı da gerekli görmemektedir. Sünnet’in Yahudilerin günlük hayatında bir değeri olmadığına ve sünnet töreninin zalimce olduğuna inanmaktadır. Frankfurt’taki Reform hareketi 1843’te sünnetin Yahudiler için gereksiz olduğunu bildirmiştir. Bu düşüncenin en somut göstergesi 1847’de David Einhorn’un sünnet olmamış bir çocuğu kutsaması olmuştur. Rabbi, çocuğun Yahudi anne babadan doğduğunu belirterek sünnet olmasına gerek görmemiştir.

Yakın zamana kadar hem Yahudi ve Müslümanlar hem de sünneti uygulayan diğer toplumlar sünnetin sağlık açısından faydalı olduğunu ve bunun bilimsel olarak da kanıtlandığını dile getirmiştir.⁵⁹ Ancak son zamanlarda sünnet karşıtı bir akım başlamıştır. Sünnet karşıtları insanın rızasını alınmadan, vücut bütünlüğüne geri dönüşsüz bir biçimde zarar vermenin yanlış olduğuna, bebeklerin ya da çocukların karar verecek yaşta olmadığına, zaten fikirlerinin de sorulmadığına dikkat çekerek sünnetin yetişkinlik çağına kadar ertelenmesi ve kişinin tercihine bırakılması gerektiğini savunmaktadır. Aynı şekilde bunlar sünnetin sağlıkla ilgili faydalarının iddia edildiği gibi kesin olmadığını, tartışmalı olduğunu, hatta zararlı olduğuna dair de veriler bulunduğunu ifade etmektedir.⁶⁰ Sünnetin sağlıklı çocuklarda uygulamasının gereksiz olduğu, enfeksiyonu sanıldığı kadar çok engellemediği, fiziki olarak cinsel bir özürülük oluşturduğu gibi, psikik olarak da çocukları olumsuz etkilediği, sünnet olanların bazı kompleksler hatta hastalıklar geliştirdiği, glans

⁵⁷ <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Judaism/circumcision.html> (18.10.2016).

⁵⁸ Minyan: Yahudilikte bir dini törenin icra edilebilmesi için, Bar Mitsva yani 13 yaşını doldurmuş ve bir gün almış en az 10 erkeğe ihtiyaç vardır. Bu özellikleri taşıyan en az 10 kişilik cemaate minyan adı verilir. Minyan'ın olmadığı durumlarda dini törendeki bazı dualar okunamaz, Tevrat çıkartılamaz ve bazı törenler gerçekleştirilemez.

⁵⁹ Asaf Ataseven, “Sünnet Hakkında Bir Araştırma”, İslami Araştırmalar, C.2, S.6, 1998, s.22-24.

⁶⁰ Sünnet karşıtlarının görüşleri ve gerekçeleri için bkz. <http://www.circumcision.org/>, <http://jewishcircumcision.org/>, <http://www.britshalom.info/>, <http://www.cirp.org/>, <http://www.catholicsagainstcircumcision.org/>, <http://www.nocirc.org/> vd.

ve mukozanın kuruyup duyarsızlaşması, kesilip dikilen deri-mukoza hattında oluşan duyarlılık gibi ortaya çıkabilen durumların cinsel eylem ve anlaşmayı olumsuz etkileyebildiği kanısında olanlar da bulunmaktadır.⁶¹ Ülkemizde de sünnet karşıtı yayınlar mevcut olmakla birlikte⁶² konuya daha uzlaşmacı yaklaşarak toplumun inanç ve beklentilerinin dikkate alınması gerektiğini, uzman kişilerce ve uygun şartlarda yapılması durumunda sünnetin iddia edilen zararları vermeyeceğini söyleyenler de vardır.⁶³

Sonuç

Yahudilikten önce de pek çok toplum tarafından farklı gerekçelerle uygulanan sünnetin yapılış amacını kesin olarak tespit edebilmek mümkün değildir. Kanaatimizce Yahudiler, Mısırlılardan öğrendikleri bu uygulamaya kutsal bir anlam yükleyerek onu Tanrı ile İsrail halkı arasında yapılan anlaşmanın sembolü saymışlardır. Sünneti isimlendirirken bile onun dinsel ve tarihsel anlamına vurgu yaparak “sünnet antlaşması” demişlerdir. Yahudi yaşamındaki en önemli olaylardan biri olan sünnetle ilgili geleneksel bir tören geliştirilmiştir. Sünneti yapan mohel, çocuğu tutan sandek ve İlyas peygamber için hazırlanan sandalye bu törenin önemli parçalarıdır. Diğer dini emirler gibi sünnet de tarih boyunca acı çeken ve hayatta kalma mücadelesi veren Yahudiler için kimliklerini koruyan bir uygulama olmuştur. Belki de Yahudilerin bugün rahata ermelerinin etkisiyle, içlerinden sünnet karşıtı bir grup çıkarak bu uygulamanın zararlarından bahsetmeye başlamıştır. Hem dinin emri hem de toplumun âdeti olan bir uygulamanın kısa zamanda değişmesi ya da terk edilmesi beklenemez. Fakat bu akımın önümüzdeki yıllarda sünnetle ilgili düşüncelerde, kısmen de olsa, değişiklik yapması olasıdır.

⁶¹ Hakan Hadi Kadıoğlu, İbrahim Hakkı Aydın, Eyüp Bekir Yazıcı, “Dinî ve Tıbbî Açıdan Sünnet”, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.25, Erzurum 2006, s.1-16.

⁶² Kaan Göktaş, *Oldu da Bitti Maşallah*, Ozan Yayıncılık, 2013.

⁶³ Mesut Yavuz, Türkay Demir, Burak Doğançün, “Sünnetin Çocuk Ruh Sağlığı Üzerine Etkisi: Gözden Geçirme Çalışması”, Türk Psikiyatri Dergisi S.23, 2012. s. 63-70.

Foto 1: Mohelin sünnet yaparken kullandığı aletler. (<http://www.gilad.co.uk/writings/2014/12/3/a-jewish-monologue-why-i-chopped-my-sons-willy>) 21.11.2016. (<http://www.browardpalmbeach.com/news/baby-in-new-york-dies-from-herpes-after-circumcision-florida-mohel-responds-6462997>) 21.11.2016

Foto 2: Mohel tarafından kanun emilmesi (<https://theuglytruth.wordpress.com/2015/06/30/why-non-jews-are-asking-a-mohel-to-circumcise-their-sons/>) 21.11.2016

Foto3: Mohel tarafından kanın emilmesi (<http://www.thedailybeast.com/articles/2014/07/29/why-ultra-orthodox-jewish-babies-keep-getting-herpes.html>) 21.11.2016

Foto 4: Daha sağlıklı olduğu için, bazı Yahudilerce sünnet kanını emmekte kullanılan pipet (<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2170825/New-York-wants-ban-Jewish-circumcision-ritual-causes-fatal-HERPES-babies.html>)

KAYNAKÇA

Açıklamalı Kutsal Kitap, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 2010.

Altman, Dennis, *Küresel Seks* (Çev. Serpil Çağlayan), Kitap Yayınevi, İstanbul 2003

- Altuntaş, Halil ve Muzaffer Şahin, *Kur'ân-ı Kerîm Meâli*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2012
- Ataseven, Asaf, "Sünnet Hakkında Bir Araştırma", *İslami Araştırmalar*, C.2, S.6, 1998
- Ateş, Ali Osman, *İslam'a Göre Cahiliye ve Ehl-i Kitab Örf ve Adetleri*, Beyan Yayınları, İstanbul 1996
- Babylonian Talmud*, Edited by Jacob Neusner, Hendrickson Publishers, 2011
- Barton, George A., "Circumcision", *Encyclopedia of Religion and Ethics*, Ed. James Hastings, T.& T. Clark Ltd., Edinburgh 1951, V.3
- Bedir, Murteza, "Sünnet", *DİA*, C.38
- Beidelman, T.O., "Circumcision", *The Encyclopedia of Religions*, Ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, NewYork 1986, V.3
- Besalel, Yusuf, "Brith Mila (sünnet)", *Yahudilik Ansiklopedisi*, C.3
- Büyükünâl, Cenk, "Toplumumuzda Sünnet Uygulamaları ve Tarihi Gelişimine Bir Bakış", *Çocuk Cerrahisi Dergisi*, C.3, S.29, 2015
- Dekkers W, Hoffer C, "Scientific Contribution, Bodily Integrity And Male And Female Circumcision", *Medicine, Health Care and Philosophy*, Wils JP 2005, S.8, s.179-191.
- Dinler Tarihi Ansiklopedisi*, Ansiklopedi Yayınları, C.1
- Eisenberg, Joyce, Ellen Scolnic, *Dictionary of Jewish Words*, A JPS Guide, The Jewish Publication Society, Philadelphia 2006
- Eliade, Mircea, *Dinler Tarihi İnançlar ve İbadetlerin Morfolojisi* (Çev. Mustafa Ünal), Serhat Kitabevi, Konya 2005
- Enis, Münevver Ahmet, *Cinsel Ahlak ve Biyolojik Tehlike* (Çev. Dr. Kenan Dönmez), İz Yayıncılık, İstanbul 1994
- Göktaş, Kaan, *Oldu da Bitti Maşallah*, Ozan Yayıncılık, İstanbul 2013
- Gürkan, Salime Leyla, "Sünnet", *DİA*, C.38
- Herodotos, *Herodot Tarihi*, (Çev. Müntekim Ökmen), Remzi Kitabevi, İstanbul 1993
- <http://forward.com/news/191918/new-york-baby-infected-with-herpes-after-metzitza/> (21.11.2016)
- <http://jewishcircumcision.org/> (21.11.2016)
- <http://jwa.org/encyclopedia/article/bet-hillel-and-bet-shammai> (03.03.2016)

- <http://www.browardpalmbeach.com/news/baby-in-new-york-dies-from-herpes-after-circumcision-florida-mohel-responds-6462997> (21.11.2016)
- <http://www.catholicsagainstcircumcision.org/> (21.11.2016)
- http://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/160989/jewish/Why-Do-We-Have-a-Circumcision.htm (21.10.2016)
- <http://www.circumcision.org/> (21.11.2016)
- <http://www.cirp.org/> (21.11.2016)
- <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2170825/New-York-wants-ban-Jewish-circumcision-ritual-causes-fatal-HERPES-babies.html> (21.11.2016)
- <http://www.gilad.co.uk/writings/2014/12/3/a-jewish-monologue-why-i-chopped-my-sons-willy> (21.11.2016)
- <http://www.jewfaq.org/birth.htm> (16.07.2013)
- <http://www.newadvent.org/cathen/03777a.htm> (17.07.2013)
- <http://www.thedailybeast.com/articles/2014/07/29/why-ultra-orthodox-jewish-babies-keep-getting-herpes.html> (21.11.2016)
- <https://theuglytruth.wordpress.com/2015/06/30/why-non-jews-are-asking-a-mohel-to-circumcise-their-sons/> (21.11.2016)
- Kadıoğlu, Hakan Hadi, İbrahim Hakkı Aydın ve Eyüp Bekir Yazıcı, “Dinî ve Tıbbî Açıdan Sünnet”, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.25, 2006
- Millgram, Abraham E., *Jewish Worship*, Yale University Press, New Haven 1959
- Syme, Daniel B., “The Jewish Home” (Revised Edition), <http://www.reformjudaism.org/brit-milah-circumcision-ritual> (17.10.2016)
- Tannahil, Reay, *Tarihte Cinsellik* (Çev. Sinem Gül), Dost Yayınları, Ankara 2003.
- Vaux, Ronald de, *Yahudilikte Aile*, Arasta Yayınları, Bursa 2003
- Yavuz, Mesut, Türkay Demir ve Burak Doğangün, “Sünnetin Çocuk Ruh Sağlığı Üzerine Etkisi: Gözden Geçirme Çalışması”, Türk Psikiyatri Dergisi, S.23, 2012
- WHO (2006) Male circumcision: global trends and determinants of prevalence, safety and acceptability. http://whqlibdoc.who.int/publications/2007/9789241596169_eng.pdf.

CIRCUMCISION IN JUDAISM

✉ Mustafa KIRANATLIOĞLU^a

Abstract

The word "circumcision" in Turkish expresses both the sayings and actions of the Prophet as well as the surgical intervention that occurs when a piece of leather of sexual organ is cut. Circumcision is based on archaeological studies carried out by many ancient peoples and tribes. Circumcision is performed for various purposes in primitive societies, although it is performed more hygienic in developed societies. Circumcision is one of the oldest and most common surgical procedures in the world. However, there are differences between the cultures such as the age of circumcision, the person to perform circumcision, the place of circumcision, what will be to circumcised leather, how should behave the person who is circumcised. There have been various explanations for the source of circumcision, such as hygiene, adolescence, courage examination, preparation for marriage, acceptance of the community, intimidation and obedience, but none of them has been proven. There are those who say that people are actually bisexual, that circumcision has the purpose of throwing the other sex part of the body. Many people practice this practice without any knowledge of the meaning or source of circumcision. Even though the male circumcision has a certain shape and size, the less common female circumcision has different applications.

The Jews believe that the practice of circumcision begins with their ancestor Abraham. According to the Torah, God makes a covenant with Abraham, and promises to Abraham about increase of his descendants, and will give them the land of Canaan as a homeland, whereas he wants all men of Abraham and his family to be circumcised. Also, orders the boys to be circumcised in eight days.

---

^a Asst. Prof., Nigde Omer Halisdemir University, kmustafa@ohu.edu.tr

Also God wants the uncircumcision men to be thrown out of the society by saying they have broken the covenant. Also, God gives permission to only the circumcised strangers to join the Israelite nation's Passover. Abraham is circumcised himself and also both is circumcised his son and his slaves on God's command. Abraham is ninety-nine when he is circumcised, and his son Ishmael is thirteen years old. This custom, which gained a religious meaning with Abraham, is applied without interruption by the Jews. Even "uncircumcised" is considered to be a sign of being foreign, used as an insult. It is known that the Egyptians have advanced civilization and have been successful in medicine. In Egypt, sculpture art show that this custom comes from three thousand years B.C. and the texts speak of it. According to us, Jews were circumcised by imitating the Egyptians who were their masters.

One of the most widely practiced orders in the orders of Judaism is circumcision. It is often called "britmilah" (circumcision contract), and the word "bris" is used for circumcision. Even the most secular Jews who do not practice the other orders of Jewish do this practice. The "britmilah" ceremony in Judaism is not just about cutting the circumcision leather there are other rules that must be followed. A non-circumcised person is sentenced to "karet" punishment and refers to being expelled from this community, in fact a spiritual exile. Şammay and Hilel schools have different opinions about the obligation of circumcision in foreigners and converts. While the school of Şammay say that circumcise must be applied meticulously and foreigners should be circumcised, the school of Hilel is acting soft about foreigners and converts.

In Judaism circumcision is done on the eighth day of the child's advent of the world on daytime. Practicing in the morning would be best to imitate Abraham's behaving rush to obey the divine order. When the child's health is concerned, the doctor may decide that the circumcision can be postponed until the child is ready to do so. In the beginning, the father himself circumcised the sons themselves. Abraham had circumcised his sons Ishmael son and Isaac. Later, people called "mohel" who made this work instead of father appeared. Mohel must know and respect to Jewish law, as well as with surgical techniques. Mohel completes the circumcision in three stages: 1.Milah: Cutting the circumcision. 2.P'riah: The removal of the membrane under the deep. 3.M'tzitzah: the absorption of blood in the source. When a child is born, if there is no circumcision (circumcised) or if circumcision has previously been done without religious requirements, a symbolic circumcision is performed by draining some blood from the tip of the penis. When the child is circumcised, it is kept by a

person called "sandek". It is honor to be a sandek for a circumcised child. Sandek is usually grandfather or the rabbin of the family. Put an empty chair for Eliyau (İlyas), who is believed to have attended to every circumcision. After the circumcision process, a wine drop is poured into the mouth of the child which is read various prayers. The child is given a Jewish name and that name is declared to the community. After the ceremony, celebration is done as it is in many other cases of Judaism. "Minyan" is not a requirement for circumcision, but it would be good if it did. Circumcision in the Middle Ages was usually performed in synagogues, although this custom exists in some communities today, it is usually done in the hospital or at home.

Until recently, both Jews and Muslims, as well as other communities that practice circumcision, have stated that circumcision is beneficial for health and that it has also been scientifically proven. But in recent times an anti-circumcision movement has begun. Anti-circumciseds defends that circumcision should be postponed until the age of adulthood and left to the preference of the person, drawing attention to the fact that infants or children are not at the age to decide, that it is wrong to harm the body integrity in an irreversible manner. Likewise, they say that the health-related benefits of circumcision are not as precise as they are claimed, they are controversial, and there is evidence that they are even harmful.

Keywords: History of Religions, Judaism, Circumcision, Mohel, Ritual.

